

ZOMBOR és VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

Szerkesztőség:

Kossuth-utca 166. szám, Falcson-féle házban.

Kiadóhivatal:

Oblát Károly könyvnyomdája, Kossuth Lajos-utca.

Felölős szerkesztő:

Dr. ALFÖLDY ÁRPAD.

Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 8 kr.

Neptantóknak: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Egy negyed évre 1 frt

Mezjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Lesz-e béke?

Még most sem egészen bizonyos a béke. Hiszen vannak ellenségei. És talán oly ellenségei is, akiken tulajdonképp megfordul a kérdés. Tisztán nem volt ez konstatálható a tanácskozások során, amiket a pártok küldöttei és azok előterjesztései alapján maguk a pártok folytattak, de a jelenségei látszottak abban a magatartásban, melyet a Bánffy egyes cselédei követtek. Némelyikből ki is tört a szó és különösen az országiszerte »oly igen rokonszenves« Pulszky Gusztó ágált vadul. Neki és a hozzá hasonlóknak nem kellett és nem kell a béke, inkább az abszolútizmus kellene, amint ők mondják: a becületesség abszolútizmus, mely alatt ők bizonyosan azt értik, hogy adassanak nekik becületesen jövedelmező állások és színekurák.

De végre is az a hangulat nem érvényesülhet, amit Pulszkyék terjesztenek, bármily nehézségei voltak és vannak is még a pártok megegyezésének, oda nem juthat a dolog, hogy a törvényen kívüli állapot végtelenbe nyújtásával és rendeletekkel akarják elintézni az ország dolgait, mert az elintézésnek ez a kísérlete hajótörést szenvedne a hazafiak ellentállásán, és amint már a most folyó tárgyalások is igazolták, a jó hazafiak többségben vannak még abban a házban is, melynek majoritását Bánffy Dezső választotta meg, tulnyomóan az ösmeretes gonosz eszközökkel.

Az újból megnyitott tárgyalásokhoz az ellenzéknek nem kell direktívákat keresni. Hiszen oly világos, oly tiszta, hogy az ellenzék mit akar; az akció

kezdőpontjától végig az ország nyílt foruma előtt folyt le a nagy harc nyílt síssakkal, nyílt fegyverekkel. És nyílt cselokkal, a mit nem lehet elmondani a kormánypárt terrorisztikus elemeiről, a melyek megakarták téveszteni az ország közvéleményét s a gyanúsítás méréségében igazán nagy dolgokat műt veltek.

A meginduló tárgyalásokba az ellenzék kötelességtudásának, hazafiságának, törvénytiszteletének azt a mértékét viszi újból, a melylyel eddig védte az alkotmányt. Ez volt a czél, most is az. Ez a meggyőződés, ez a törekvés fogja átlengeni az ellenzék részéről az újabb tárgyalásokat s ezeknek az eredményétől függ, hogy béke lesz-e vagy pedig fokozott erővel újra kitör a harc.

A normális parlamenti fegyvereket vitte a csatába három költségvetési vitában, de a korrupció rövid időközökben háromszor egymásután ijesztő tünetekben való megnyilatkozásánál az ellenzék már erősebb akciózt indított s ennek az ereje fokozódott, mikor a hírhedt válaszlásokkal megcsinált parlamentben a Bánffy-kormány a sajtószabadságban rejlő alkotmányos garanciát merre érinteni. Emlé a küzdelemben már halottak azokat a nyomorult vádakat, a melyek megújulnak most, mintha az ellenzéken csupa anarchisták dolgoznának, úgy kezdett beszélni a kormány sajtója. A múlt év őszén pedig felvonult a kiegyezés kérdése, a mely sorompóba szólitá a parlament minden tagját, kinek leblében a törvénytiszteletnek csak egy paránya élt. József észszel mérlegelve, be kell látni még a kormánynak is, hogy e ponton kikerülhetlen az ütközet. Ez meg is

történt. A Bánffy kormány taktikája, a minisiterelnök egyéni perfidiái, a Tiszacsoport manőverjei s ime az ex-lex állapot kifejtették a mai helyzetet. Megjött az úgy nevezett technikai obstrukció stádiuma is.

És mert az ellenzék a Bánffy-kormány merész játéka a törvényekkel, a szabadelvű párt összcsekküvése az alkotmány ellen a küzdelemben való becületesség kitarásra kötelezte az agonia tüneteit jelentek meg a párton, mely elvesztette reményét, kipusztult politikai diszeimből. És mert kipusztult politikai diszeiből. És mert az ellenzék nem hatotta meg a hypokartesi arc, mert ez alkalommal elérkezettnek vélte az időt, hogy leszámoljon a rendszerrel és embereivel; újra itt vannak a leggaládabb vádak, gyanúsítások, sajtócézikkebe és röiratokba foglalt perfidiák.

Nem, az ellenzék sem a kormányparti desoluczió, sem a Bánffy vergődése meg nem halja, szentimentális hangulatra nem ringatja. A gyalázkodás, a kormányparti taktika trombiha személyeskedései meg nem tévesztik; az ellenzék megmarad a törvény és alkotmány által kijelölt uton, védve a nemzetet az irtózatos partabszolútizmus folyton jobban szorító bilincsei ellen.

Tetszik a kormánynak és a pártjának ezt az állapotot feloldani? Ha igen, meg van reá az alkalmas mód. Ott vannak a pontozatok a kormány előtt s Bánffy tárgyalja is a befoglalt feltételeket a pártfeleivel. Egyaránt az intrikusokkal s azokkal, akik komolyan akarják a kibontakozást.

A két Tiszának van e nagyobb politikai és erkölcsi sulya, vagy azoknak,

Henneberg-selyem

— csak akkor valódi, ha közvetlen gyáratmból rendelik! —

fekete, fehér és színes 45 ritól 14 frt 65 krig méterenként — sima, eszós, keozkara, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban stb.)

Ruhák s blonozsok a gyárból! Privát-forgasztóknak postabér-, vámentesen s hazhoz szállítva.

Minták postafordultva!

Magyar levelezés. Szajóba közzesés levélbélyeg ragasztandó.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben (os. és kü. udvari szállító).

akik belátják, hogy lehetetlen immár Magyarországon a politikai légkör, amelyben a párhatalmi tullelésnek a miazmái fojtogatják a nemzet törvényt és alkotmányt tisztelő részét.

Azok a békeponozatok mint vegyi kémszer csöppennek bele a kormány-pártba. A nemzet tanuja lehet annak a jótékony vegybolmási folyamatnak amely megtisztítja ezt az országot ennek a kegyellen rendszernek a bünyomaitól. H.

A városi piknikről.

A január 28-iki városi piknik egyik szép jele annak a törekvésnek, hogy városi életünkbe is bevitessek az az összhang, amely nélkül vidéken marandót és szépet alkotni alig lehetséges.

Adja az isten, hogy ez a kedélyesnek, vígnak, pompásnak ígérkező mulatság fölelevenítőleg hasson a mi meglehetősen unalmas és egyhangu városi életünkre.

Tagadhatatlan, hogy minálunk az elzárkozottság a főjellemvonása a társas életnek. Ahány család, ahány hivatal, annyi klikk.

Igaz, hogy ennek is meg van a maga oka. Nehéz idöket élünk; a napi gond és elfoglaltság nem mindenki számára teszi lehetővé, hogy a társas élet örömeit és előnyeit élvezze. Csak hogy ezt minálunk mentségül felhozni nem szabad, mert Zombornak igen sokan vannak olyanok, akik nagy vagyonuknál fogva egész lelkesedéssel szentelhetnek magukat a társas és közszellem fejlesztésének. Zombornak van szellemi és anyagi előkelősége.

Mennyire átváltoztatnék a mi társadalmi életünk, ha a város előkelői közül többen járulnának jó példával és megermentenék azt a társas éle-

tet és közszellemet, amely az embereket egészen egymás barátaivá teszi és amely mindig jó és nagy cselekményeknek a forrása.

Ami társadalmi mozgalmaink rendszeren elgyengülnek, semmivé lesznek. Eddig alig voltunk képesek társadalmi uton valami nagyobb alkotást létrehozni. Hiányzik nálunk a társadalmi összetartozás irigylendő érzése. Az emberekből mintha kihalt volna a jó és nemes iránt való fogékonyág. Vissza-vonulnak és elkülönített csoportokban élnek. Ez nem élet.

Örömmel sejtjük, hogy az csakis a multban volt így; ha az előjelek nem csalnak, a jövő olyan lesz, amilyennek lennie kell. A 28-iki városi piknik annak a bizonyossága, hogy az egymás iránt érzett közöny jege olvadni kezd. A város tisztikarának fáradozása és törekvése már eddig is eredményeket ért el: az emberek másról sem beszélnek, mint a 28-iki piknikről, az emberek igazi lelkesedéssel készülnek erre a pompás mulatságra, vallás és nemzetiségi különbség nélkül. Bárcsak a január 28-iki piknik válnék alapvetőjévé annak a társadalmi összhangnak és egyetértésnek, amely minden városi fejlődés nélkülözhetlen előfeltétele és amelyre különösen Zombor szab. kir. városa van reászorulva.

Hírek.

* **Vlad Gizella**, a Magyar színház első primadonnája három estéli vendég szereplésre városunkba érkezett. Ma este a „Gésák” Mimosá szerében mutatja be magas fokú művészetét, s az eddigiek szerint, holnap az „Eleven ördögben” s holnap után a „Gyerekasszony” népsziműbe lép fel, Vlad Gizella ez idő szerint a fővárosnak első primadonnája. Művészete oly fokon áll, hogy általános a felfogás, miszerint egyedül erre hivatva Blaha Lujza helyét — ennek

esetleges visszavonulása után — betölteni. Alakja, szépsége rendkívüli mértékben hasonlít Blahához, ének és játék művészete majdnem ugyanaz. Valóban elismeréssel adóztatunk Deák Péter szinagazgatónak, hogy őt, bár csak három előadásra is, lehozta. A művészről a tegnap esti gyors vonattal érkezett, a peronon bizottság fogadta s szép virágcsokorral kedveskedtek neki.

* **Előzetes béli jelentés.** A helybeli jótékony izr. nőegylet f. é. február hó 25-én a „Vadászkürt” összeírtermeiben táncvizsgalmat rendez. A béli érdekesnek ígérkező annál is inkább, mivel a választmány határozata értelmében a hölgyek mind egyszintű calico-ban jelennek meg.

* **Tánczestély.** A bajai polgári olvasó egyesület 1899. évi január hó 21-én könyvtára javára a „Bárány-szálloda” termeiben műkedvelői előadással és énekkel egybekötött tánczestélyt rendez. A műkedvelői előadásra az egyesület Békéfy Istvánné, Tomesányi Ilonka, Sebestény Juliska ur-hölgyeket és Nagy Lajos, Schmidt Ferencz és Scherer Károly urakat, az énekelőadásra pedig Beczassy Gyuláné és Melles Anuska ur-hölgyeket nyerte meg, kik a közművelődési cél előmozdítása tekintetéből elismerésre méltó készséggel vállalkoztak az estély sikerének biztosítására. Színe kerül: Herceg Ferencz új jüjtátka, „A nyolcadik Gyurkovits-leány” és Godinet „Valami hibája van” című jüjtátka, Gabányi fordításában. Mind a két szerző a legnagyobb készséggel díjmentesen adta meg az előadásra az engedélyt. Dr. Beczassy Gyuláné urnó Ferron A. „A krokodilus” című operettejéből „Lilli keringőt” és Ferray „Istennő” ez. operettejéből „A vizi lilium románézat” fogja énekelni Melles Anuska ur-hölgy zongora kísérete mellett.

† **Halálozás.** Özv. Radány Bertalané, f. hó 12-én, életének 86. évében Budapesten elhunyt. — Az elhunytban Czorda Félix curiai másod elnök anyósát gyászolja.

* **Házi szarka.** Friedmann Mór ómoroviczai kereskedő már régebben észre vette, hogy a kézműárti raktárát rendszeresen dözsölja valaki. A napokban jött csak rá — mikor már állítólag mintegy 500 frt kára volt, hogy a tolvaj a házában van egyik leghűségesebbnek hitte segédje, aki az árutak valamí Nagy Lajos nevű

A „ZOMBOR és VIDEKE” TÁRCZAJA.

Mikor én jogász voltam.

— Novelletta. —
(Folyt. és vége.)

— Tehát Klárka! gondolám magamban. Milyen szép név; a legszebb név a világon! S hogy én ezt csak most veszem észre!...

Az este nagyon hamar telt. Amnyit azonban megíjeztem, hogy a szót főbnyire a mama vitte. Beszélte a nagy sárról, a főzésről, a rossz eselésekről, s még az isten tudja mikről, mert én az, igazat megvallva, nem nagyon ügyeltem oda. Titkon mindig Klárkát néztem, hátha ő is rámpillantana, csak egyszer csak egyellenegyszer... De ő úgy látszik, nagyon jól tudta, hogy „nem illik”, a fiatal emberekre tekintgetni, mert szemét föl nem emelte költéséről. Végre is a mama segített rajtam, mert fölszólította Klárkát, hogy szavalja el azt a gyönyörű szép verset, melyik olyan busan kezdődik; koporsóval.

Klárka fölállt s illedelmesen meghajtva magát, elkezdte szavalni.

„Simon zsidóéknál, minden esztendőbe”
Kis deszka koporsót tesznek le a földbe”...

És, egész végig.

Akkor hallottam számításom szerint e verset 39-ikszor szavalni; de azért egész odaadással hallgattam s végül siettem kijelenteni, hogy a kisasszonynak igen alkalmas hangja van a szavalására.

A mama sirt. A papa is egészen el volt érzékenyülve.

— Elég az hozzá hogy... nagyszerű! Ugy-e ösém — nagyszerű!

— Persze, hogy nagyszerű! Siettem helybenhagyni, mert már akkor egészen el voltam kábulva, azt sem tudtam, hol áll a fejem, míg azt a kedves alakot néztem ott, a mint a szegény zsidóasszony megható tragédiáját elmondta, olyan odaadással, olyan gyekezettel.

Oh, milyen ártatlanság, milyen szív!

Mig végre elhatároztam, hogy a legelső alkalommal megvallom szerelmemet, mert addig nem lesz a szívemnek nyugalma.

De ezzel is várni kellett; sokáig négy hosszú napig.

Jól emlékszem. Éppen vasárnap következett, a háziur rendes szokásához hűven, ebéd után elment a kaszinóba; a mama elszenderült kissé.

Szép, verőfényes őszi délután volt. Ugy

esalogatott kifelé. Lementem a kertbe s annak keskeny útján sétálgatva, tekintgettem vissza a ház felé, — vajjon nem látom-e meg va lahól azt a szempárt?

Nem volt sehol. Hiába vártam.

A kert egyik szélén lugast pilantoltam meg. S ekkor, végső elszántsággal — elhatároztam, hogy odamegyek és... megírom az első szerelmes versemet. Egy verset, mely tele lesz napsugárral, csilagfényvel, rózsá-illattal, fülemiledallal, suttogó szellővel és minden szükséges kellekkel s el lesz látva olyan, de olyan döcögős sorokkal, minők csak egy elkeseredett, első szerelmes szív diktálni képes.

Mert éreztem, hogy a szívem úgy tele van! Éreztem, hogy ki kell öntenem, akár szóban, akár írásban.

S már már elkövettem életem ezen első merényletét, leülve a lugas kőasztalához, — midőn egyszerre könnyű léptek nesze ütö meg fületem. A szívem egyszerre megsugta, hogy ez ő!

Kiléptem a lugasból és — előttem állott — Klárka. Ő ott állott, én szintén állottam és egy árva szót nem bírtam kiejteni.

Végre is eszembe jutott, hogy mégis csak nekem illik megszólaltatnom s akkor aztán

szabó mesternek adogatta el potom áron. Belekeverték azonkívül a dologba mintegy 30—40 jobb módú földes gazdát, akik állítólag szintén nagyobb mennyiségű árúkat vettek potom áron. A legérdekesebb a dologban az, hogy a tolvaj segéd maga árulta el magát, ugyanis a napokban rosszul lett és lázas állapotában kibeszélte az egész manupulációt. A főbb czinkosokat a csendőrség letartóztatta.

* **Szini engedély** Deák Péter Zombor és Baja városok színiigazgatója szolgabíróségunktól engedélyt kért arra, hogy tavaszra O-Becsén játszhasson. Tekintve azt, hogy Deák egyike a vidék első igazgatóinak, valószínű, hogy meg is kapja az engedélyt.

* **Pénzlopás.** Ritka vakmerő de nagyon ügyes tolvaj lehet az is ismeretlen egyén, kit a sztanisicsi csendőrség most erősen nyomoz. Rendl Antal sztanisicsi lakos f. 14-én hosszabb utról úrrá-tan haza jöve, este 7—8 óra között lámpavilág mellett felöltözve a diványra feküdt pihenni és elaludt. Oly mély volt az álma, hogy sem nem érezte, hogy valaki a szobába belopódzott s hogy idegen kéz motoszkál mellénye zsebében, melynek eredménye az volt, hogy onnan 4 drb százás, 10 drb 10 forintos bankjegyet és több okmányokat tartalmazó sárga bőri pénztárcáját ellopták. Midőn fölébredvén levették zsebeit, keservesen tapasztalta, hogy teli pénztárcáját ellopták. Rögtön jelentést tett a csendőrségnek, de a tettest eddig még nem sikerült kinyomozni.

* **Zombori művészeti Ujvidéken.** Az „Ujvidék” írja: Az ujvidéki korcsolyázó egylet e hó 7-én táncvizigalmat rendezett, melyen a katonai zenekar is 3 darabbal részt vett, nagy tetszést aratott s fénypontját Paul Mariska kisasszony Zomborból művészi hegedűjátéka képezte, kit dr. Balla Aladárné kísért zongorán. Mellettük Vulko Sándorné s Vucsetics Zórká k. a. részestültek élénk tapsokban.

† **Gyászhir.** Kanizsáról vettük a következő gyászjelentést: Özvegy Herz Mórné szül. Fried Julla fájdalomtól lesújtva jelenti a legjobb férj, szerető apa, nagy-apa, testvér Herz Mórnak f. hó 15-én reggeli 8 órakerületének 79-ik, legboldogabb házasságának 47-ik évében történt gyászos elhunytát. A kedves hallott földi

maradványai f. hó 16-án délután 3 órakerület fogtak a feldúlt családi otthonból a helybeli izr. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Aldás emlékére! A boldogultat siratják még fia, Herczeg Ede nevével, Berger Ellával, nővére: Deutseiné sz. Herz Betti, veje: dr. Déry Károly, unokái: Herczeg Imre és Margit.

* **Ügyvéd és kereskedő** Ujvidékről írja tudósítónk, hogy ott kinos feltűnést keltett az az eset, a mely a napokban a város legtekintélyesebb ügyvédje dr. Kohn Károly és Lákity N. kereskedő között felmerült. Ugyanis dr. Kohn egy bizonyos ügyben, amelyet Lákity ellen folytatott, pernyertes lett a járásbírósnál. Lákity a törvényszékhez felebbezett, amire dr. Kohn a követelés erejéig biztosítási végrehajtást kért s a végrehajtási zálogjogot nemcsak az emeletes házára jegyeztette elő, hanem még Lákity üzletében is fogantositani akarta a végrehajtást, de ez az összeget letétbe helyezte. A kereskedő a szerinte sérelmes eljárás miatt elhatározta, hogy boszút áll az ügyvéden s mikor az ügyvédet a foglalás napján délután az „Erzsébet” kávéházban találta, előbe állott és szó nélkül kétszer arcul ütötte. Dr. Kohn még aznap elküldte segédét s az afférnek pisztoly-párbaj lett a vége, a melyet tegnapelőtt viktak meg. A párbajban egyik fél sem sebesült meg. Az ilyesféle esetek nem ritkák Ujvidéken, csak nemrég történt egy hasonló eset dr. Gaál ügyvéddel.

* **Eljegyzés.** Fischer Ignác Ujvidékről, jegyet váltott Stern Gizella kisasszonnyal Kis-Hegyesről.

* **Ivás közben.** Bálics István b. monostorszegi lakos, dunamenti csárdán már jól felöltött a garatra, miközben szóváltásba került az egyik apatini halászzal, a ki szintén a csárdában időgált. A szóváltásnak verekedés lett a vége. A rövidet a halász húzta, mert azt Bálics úgy találta baltájával fején ütni, hogy ott menten összerogyott. A halászt életveszélyes sebével hazavitték.

* **A ragadós állati betegségek állása** Bács-Bodrogh vármegyében január 11-én. Veszettség: Bács-Kula 1 udvar, Bőreg 1 udvar, összesen 2 község 2 udv. Takonykór és bőrtörög: Zsablya 1 udvar, Zenta 1 udv., összesen 2 község 2 udvar. Ragadós száj- és körömfájás: Bács-Vaskút

2 udvar. Sertésvész: Bács 1 udv., Borsód 1 udvar, Káty 1 udvar, Kerynyája 1 udv. Mélykút 1 udvar, Paacsér 1 udvar, Temerin 4 udvar, Ujverbász 3 udvar, összesen 8 község.

* **Schmausz Endre felmentve.** A földművelésügyi m. kir. miniszter 1898. évi 89787. szám alatt kelt elhatározásával Schmausz Endre főispánt, a gombos-vajszkai ármentesítő és vízszabályozási társulatnál több éven át betöltött ezüdatados, buzgó és sikeres miniszteri biztosi működése alól teljes elismerésének és őszinte köszönetének nyilvánítása mellett felmentette és a nevezett társulat önkormányzati jogát visszaállította.

* **Ésküvő.** Hj. Zanbauer Ágoston e hó 14-én vezette oltárhoz Trischler Elza kisasszony Ujvidéken.

* **Tolvaj ügynök.** B.-Almásról írják: A Schweifert-féle vendéglőben Bács-Almás-on tegnapielőtt egy Szolárdi nevű apatini illetőségű gépügynök egy ép azon perczben érkezett kereskedelmi utazónak igen értékes téli bundáját ellopván, avval tovább állott. Az utazó később holmiját keres ve észrevette, hogy drága bundája lábakat kapott. A rendőrség a tettest a fentnevezett személyre nyel nemokára megcsipette és bekísérte a kir. járásbíróshoz. Az ipsisze azt mondják, iparszerűleg űzi a bundák és kabátok lopását, de most rajtakapott.

* **Eljegyzés.** Dr. Wilhelm Ignác bács-doroszlói községi orvos f. hó 15-én eljegyezte Hirth Jenny kisasszonyt Vukovarról.

* **Uj lap Ó-Becsén.** O-Becsén Göndör Ferenc szerkesztése alatt „Népakarat” címen egy társadalmi hetilap indult meg, mely egyuttal az ó-becsői nemzeti szövetség hivatalos közlönyé, leginkább a nép és a munkások érdekeinek megvédését tűzte ki céljául.

* **Álarc- és jelmezestély Apatinban.** Vettük a következő meghívót: Meghívó, A „Turul” Apatini Sport-Egyesület 1899. évi január hó 28-án alapítókéje javára az „Andrés” féle vendéglő összes terméiben a bezdáni cigányzenekar közreműködésével álarc- és jelmez-estélyt rendez. Álarcban és jelmezben való megjelenés nem kötelező. Kezdete este 8 órakerület.

* **Az ujvidéki új kerékpár-pálya.** Az ujvidéki kerékpár-egylet a városból ingyenesen átengedett három holdnyi telken versenypályát szándékozik felépíteni. E célra tíz év alatt kamat nélkül kisorsolendő 20.000 korona értékű részvényeket bocsátottak ki. Az aláírási felhívást a társalgatokhoz is szétküldötték.

* **Csődök.** Mogán Henrik ujvidéki ruhakereskedő javaira a kir. törvényszék a csődöt megnyitván, csődötmondó gondnokul Szecsey Iván ujvidéki ügyvédet nevezte ki. A követelések bejelentésének határideje f. évi március 6. — Ügancsak megnyitotta a kir. törvényszék a csődöt Szakács Bosko ujvidéki fűszerkereskedő javaira is. E csőd tömöggondnoka dr. Balla Aladár, a követelések bejelentésének határideje pedig f. évi március 11.

* **Négy ember a jég alatt.** Oriási szél- és hóvihár dühöngött tegnap egész nap Ó-Becsén és vidéken, melynek négy emberélet is áldozatul esett, Ardarácz József, Tipity Daniló, Gruits Sztévo és Gavrity Nesztor aracsi lakosok tegnap délelőtt csolnokon mentek át a Tiszán Ó-Becsére, hogy a közeledő szerb karácsonyi ünnepek alkalmából bevásároljanak egyetmást. Dolgukat végzéven, egy pálinkamérésbe tértek be, ott addig iszogattak, míg rájuk esteledett. Ekkor elindultak a Tiszaparton hátrahagyott csolnakkjukhoz, hogy hazatérjenek. Megindultak a tulsó part felé. A Tisza középig haladván, a nagy sötétségben észre sem vették, hogy egy nagy uszó jégtábla közelébe értek.

elkezdem beszélni a szép időről, hogy milyen melegen süt a nap, — pedig ősz van . . . hogy — a mult évben nem sültöt ilyen melegen . . . pedig akkor is ősz volt . . . és több ilyen borzasztó okos dolgokról. S eközben csak azt vettem észre, hogy mi a kert utján sétálunk — szépen egymás mellett hogy én nagy hévvel nagy gesztusok kíséretében magyarázatok Klárikának, sőt, hogy ő maga is beleszólt néha, olyan okosan, olyan halkán, hogy: Igen! . . . Nem! . . .

Na már erre nekem egészen megjött a bátorságom, s azon zillanathat megfogamzot bennem az eszme, hogy haladéktalanul megvalljam szerelmemet. Eöklajánlottam Klárikának egy kis pihenést a lugásban. Ő elfogadta.

Miként éezttem, mikor oda beléptünk és én lettem mellé! Néma csend volt, a zólz lombok között beszűrődött a nap sugar és úgy hevített . . . vagy tán egyéb valami . . . de éreztem, hogy az arczom lángol.

Még egyszer körülnéztem, nem lát-e, nem hall-e valaki? Nem volt közel senki. Egy vízes kanesó volt előtünk a kőszaltalon félig vízzel telve, mellette egy pohár. De hisz ezek csak el nem árulnak?

Ekkor egy mélyet sóhajtottam, ránéztem Klárikára, megfogtam szépen, csendesen az

ő kis kezét s elkezdtem halkán fakadozva: — Kisasszony! Klárika Kisasszony. Engedje meg, hogy kimondjam! . . . En szeretem? érzem! . . . mint a nap a kék eget, mint a madár a falombot, mint a . . . mint a . . . mint a . . .

A többi fele sehoggy sem akart eszembe jutni, pedig hogy betanultam volt! Hanem azért mégis tovább beszéltem boldogságról, szívről, szerelemről s lázasan lestem az ő piciny ajkát, vajjon mit fog felelni? . . .

S Klárika? Ott állt, mint a megtestesült, szelid ártatlanság; szeméi le voltak sülte, de éreztem, miként reszkel keze az enyémben. Egyszer mégis fölnézett felém. Rám nézett, az én lángoló, égő arczomra... azután talán a kacsóra is... és azt susogta reszelő, jédes hangon:

— Nem iszik egy kis . . . vizet? . . . Vízet? . . . Kellte nekem is víz? Le voltam ugyanis hüfve eléggé. Hogy azután mi történt, az már mellékes dolog. S hogy mi lett vége az én igaz, mély szerelmemnek? hogy Klárika viszonzotta-e valaha? Erre ismét e bus sóhajjal felelek:

Ah! Klárka! Te ifjú életem egyik örök re élő emléke! Te ragyogó nap, ki fájdalom, már régen másra ragyogsz!

E. H.

Az óriási szélvész azután akkzra erővel esapta a könnyű esónakot a jéghez, hogy az rögtön felfordult, a benne ülő négy araci ember pedig esónakostól a jégtábla alá merült. Az ó-becei gőzhajó állomáslóról — melynek közelében történt a szerencsétlenség — észrevették a négy ember eltűnését, de a nagy sötétség és vihar miatt, mely az uszó jégtáblákat iszonyu erővel csapkodta egymáshoz, a mentést meg sem kísérelték. Ma aztán, hogy a vihar lecsendesült, a folyam mentén főbb helyütt kutattak a szerencsétlenül járt emberek után, de eddig eredménytelenül. A szerencsétlen véget ért négy ember özevegveket s nagyszámu kiskoru árvt hagyott maga után. — Igy olvastuk e hirt egy újságban. Utána jártunk meg tudtuk, hogy e hírből egy szó sem igaz.

*** Pofoszkodó főmőrnők.** Szabadkán esett meg a dolog. Ki meri azt mondani, hogy Szabadka nem botváros? Akad mindenkor egy-egy ur, a ki megféledekzik arról, hogy mivel tartozik annak az állásnak, melyet a társadalomban elfoglal. Lehetetlen meg nem botránkozni az alábbi sajnálatos eseten, melyen egy teljesen ártatlan fiatal embert támadott meg qualificationtal vadsággal egy gentleman hírében álló egyén: Macskovics Titusz Szabadka főmőrnöke, téglagyári vezető igazgató. Az eset a következő: A Szabadkán megjelenő „Népszava“ utolsó számában „Jótekonysági multság“ című cikkben a „Miasszonyunkról“ nevezett zárda előadásáról referál és a rendezést kritika tárgyává teszi. A „Népszavát“ a „Krausz és Fischer“ nyomdájában nyomják. Ebbe a nyomdába ma délelőtt tizenegy óraker beállított Macskovics Titusz, kezében egy bikaoskkel, két tanu kíséretében és a „Népszava“ szerkesztőjét kereste. A nyomdatulajdonosok azt válaszolták, hogy nevezett lap szerkesztője Szegeden van, mire ez a nyomdából egyik szédőt Hirth Lipótót hívatta ki és erős hangon felszólította, hogy mondja meg ki irta ezt a cikket. A szédő kijelentette, hogy azt nem mondhatná meg, ha tudná is, mert az a szerkesztő dolga, nem az övé. Erre Macskovics Titusz a szédőt, kétszer arcul ütötte és a vaskézi bikaoskkel úgy fejbe ütötte, hogy a fiatal ember elszédült s mint aki jól végezte dolgát, e fenyegető szavakkal távozott: „Ez csak a kezdet, mert két húszárt fogok felbérelni, a ki felkaszabol benneteket, ha nem mondjátok meg, ki irta!“ Hirth a feljelentést azonnal megette a megvadult gentleman ellen, súlyos testi sértés és életveszélyes fenyegetés miatt, valamint a nyomdatulajdonosok magánlak sértés miatt.

*** Az esküdtek lajstromáról.** Most állítják össze az esküdtek lajstromát. Az 1898. évi 3300. I. M. E. szám alatt kiadott bel- és igazságügyminiszteri rendelet 4. §-a értelmében minden férfi, tehát a városzhoz tartozó pusztán és tanyán lakó is, aki magyar honos, a folyó évben legalább 26. életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azon irni és olvasni tud és évenként legalább 20 korona egyenes állami adót köteles fizetni, amennyiben pedig időleges adómentességet élvez, 20 korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bír, vagy az adózásra való tekintet nélkül legalább 26. életévét betöltött tisztviselő, lelkész, a magyar tudományok akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajóskapitány, gazdász, gyógyszerész, ügyész, erdőész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az, aki a felsőbb művelési vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, végül aki a középiskolai zárvizsgát letette, f. évi január hó 16-ától 28-ig az esküdtek alaplaajstromába való felvétel végett az összeíró bizottság előtt személyesen, vagy meghatalmazott által is megjelenhetnek. Azok, kik értelmi census alapján kívánnak az esküdtek alaplaajstro-

mába felvétetni, lehetőleg az értelmi censusot igazoló okmányaitak is hozzák magukkal. Az esküdtek névjegyzékébe nem vehető fel az 1897. évi XXXIII. t. cz. 5. §-a értelmében: 1. aki nyereségvágyból erőd büntet, vagy vétség miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre volt ítélve; 2. aki hivatalvesztése vagy politikai jogai gyakorlatának felfüggesztésére van ítélve (1878. évi V. t. cz. 56. §.) az ítéletben megállapított időtartam alatt; 3. aki szabadságvesztés büntetés végrehajtása alatt áll, vagy feltételes szabadságon van; 4. aki ellen büntet vagy fogházzal büntetendő vétség miatt vizsgálat, közvetlen idézés vagy főtárgyalás (bűnvádi perrendtartás 268. §.) van elrendelve, vagy aki vád alá van helyezve; 5. aki csőd alatt áll, gondnokság alá van helyezve, vagy a kinek kiskorúsága megvan hosszabbitva; 6. aki testi vagy szellemi fogyatkozás miatt az esküdtk kötelesegeit teljesíteni nem képes. Továbbá nem vehető fel az esküdtek jegyzékébe az 1897. évi XXXIII. t. cz. 6. §-a értelmében: 1. a miniszter, a fiemei kormányzó, a főispán s Budapesten a főpolgármester; 2. a tényleges szolgálatban levő bíró vagy ügyész; 3. a fegyveres erőnek tartós, tényleges szolgálatban álló tagja (1889. VI. t. cz. 2. §.) a szabadságot havidíjas és az ideiglenesen szabadságot legénység; 4. a rendőri hatóság tagja (bűnvádi perrendtartás 85. §.); 5. a pénzügyőrség tagja; 6. a napszamos vagy a szolga.

*** A Mautner Adolf és Társai** budapesti cégnek „Perfactor“ gázfejlesztő készülékét ismertető mai hirdetményre külön is felhívjuk t. olvasóink figyelmét, mert olyan felhálmányról van szó, mely a vidéken nagy és sokszor érzett és panaszos hiányt van hivatva pótolni. Ezen készülék által ugyanis a nagyközönségnek lehetővé van téve, hogy bárhol is részesülhet a légszuszuligatás kellemességeiben: módot nyújt arra, hogy akár magánlakásokban, akár pedig casinokban, vendéglőkben, kávéházakban, szoval mindenütt, ahol a társas élet kedélyességéhez a kellemes és jó világítás is megkívánatik, azt olcsó pénzért megszerezheti. A bemutatott magyarizatok szerint a készülék oly egyszerű, egyszerű, hogy egy kis utasítás után bárki által is könnyen kezelhető különben is egészen önműködőleg dolgozik; az általa előállított légszesz sem nem veszélyes, sem nem robbanékony és sokkal intenzívebb fénynyelég mint a kőszéngáz.

*** Meidinger-kemence** vételre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Levelezés.

Bogojai egyveleg.

Mélyen tisztelt szerkesztő ur!

Mint tudni méltóztatik, a falvak általában arról nevezetéseket, hogy ott nevezetes dolog egyáltalán nem szokott történni. Nyilvánvaló dolog tehát, hogy Bács-Gombos nem ezek közé tartozik, mert hisz itt az említésre méltó események úgy teremnek, mint a gomba. Valóságos alföldi városka ez, kérem szeretettel, a mit rendezett utcái, utcái élénksége, folytonos építkezése, a sztpáriak által kedvezményezett eleven heti vására, a lakóság kellő értelmessége és a városias jellegét szintén feltüntető nevezetes események nagyban demonstrálnak.

Az 1897. tavaszán „tisztességes szédikatummal a babéros deszkákról“ visszavonult műkedvelői, helyi tanító szintársulat Czirály ur buzgó igazgatása alatt a karácsonyi ünnepekben ismét 4 előadást rendezett a „Tanító háza“ jótekonyságára. E testület színészekké oszított mintegy 30 tanuló a sokadalomból, a nagyobb iskolát pedig színházal. Jézus Születése

2 felyonásban és egy előképben lett előadva meglepő szabotossággal. A tanfestületen kívül a helyi hölgyek is nagyban hozzájárultak a sikerhez, kik a korhú ruhakészítésben és az előadások alatti segédkezésben fíradhatatlanok voltak és bünyulatos előszeretettel buzgólkodtak a nekik jutott rendezkedési munkában. Láttuk itt, mennyi igazság és találó van abban midőn Pázmány Péter az életet a színészettel hasonlítja össze, így variálván: Ki van osztva a szerep a királytól a koldusig s ha a koldus jól adja szerepét, épp oly érdeme van a sikerben, mint a jól szereplő királynak. — Mintegy 750 látogatónk volt, kik igen elégedetten, elismeréssel és szép emlékekkel gazdagodva távoztak az előadások után. Ezen erkölcsi eredményről tanuszkodik a többek közt egy a padon üldögélő anyóknak eme emlékezetemben maradt, tetszését nyilvánító mondása: Ah Istenem, de szép, gyönyörű, mintha nem is ezen a földön járnék! Az anyagi tiszta, eredmény, a nyomorúságos viszonyokat tekintve, kielégítő; mintegy 100 korona. Nem sokat lendítünk ugyan ezzel, de megnyugtathat bennünket Propertius e szép mondása: „Nagy dolgokban akarni is elég.

„Polgári olvasókör“ünk VI. évi közgyűlését jan. 8-án d. u. 5 óraker tartotta, melyen mintegy 25-en voltak jelen. Napirend előtt a folyó ügyek intézettek el, melyen a rendezendő újságok s azok elbírálása rendeztetett. Napirend során felolvastattak: az általános elnöki jelentés, a könyvtárnoki jelentés és a pénztár vizsgálati bizottsági elnöki jelentés a körégz évi működését visszatükrözi és teljes képet adja az összes közművelődési tevékenységnek. E jelentés szerint: A kör által kezdeményezett népkönyvtár fíllállítását a kezdeményezéshez méltó siker koronázza, mert az alapszabályok már elkészültek tervezet képen s legközelebb a hatóság is jóváhagyja azokat. — Községünk helynevének magyarosítása is, (mely szintén a körből indult ki) már a miniszteriumtól megérkezik, minthogy a megyén jóvá hagyattott. Ezzel egyidejűleg a heti vásár engedélye is várható, mely vívmányok haladása képes voltunkat fogják igazolni. — A Kossuth K. szobor ügy dolgában a silány természeti viszonyokban taláható okokból a 25-ös bizottság még mindig nem alakulhatott meg, ez pedig nagy kár, mert a Kossuth kultusz előre törése, egyttal a szabadság diadala is. — Részvétel és kegyeletes szavakkal emlékezett meg e jelentés a kör egy elhunyt tagjáról Tallóssy Imre iparosról, kinek a fíradtságos munka után legkellemesebb szórakozó helye e kör vala, miert is osztatlan részvétellel vett tőle bucsut a temetésen zászlóla alatt testületileg megjelent kör. — Gyászva volt a körnek Erzsébet szeretett királynénk halála alkalmából is. miről szintén kegyelettel emlékszik a jelentés.

— Majd köszönetet szavaz Czirály Gyula, Hámos József és Szalay Zsiga uréknak a könyvtár részére ajándékozott beces művekért. — A könyvtár ez időszent 128 kötetet számlál 554-84 kor, értékben; pedig a mi a zsgorinak a pénz, az az olvasókör közönségének a könyvtár készlet. — Tagja a kör a B. Bodrogh-vármegyei Történelmi társulatnak és a Szt. István-Társulatnak, honnét tagdíj fejében az évkönyveket kapja s ez utóbból még egy igen értékes ajándék művet: „A csendes oceánon“ című érdekes uti zajtot. — A jegyzőkönyveket megőrzés végett egybekötötte a kör, hogy az utókor hadd találja föl benne koronkint a közművelődés iránt buzgólkodók nemes törekvéseit hogy buzduljon, okuljon azokon. — Végül a tisztakar leköszönése következett s egyhangulag Berecz Károly választási elnöké, Nemes János választási jegyzővé kiáltott, mire a tisztakar a következőleg

alakítottat meg; Molnár Gábor elnök, Meló Ferencz alelnök, Németh Imre jegyző és könyvtárnok, Szobonya Félián pénztárnok; a választmányba és számvizsgáló bizottságba a következők választottak: Berecz Károly, Bogó József, Herzeg Mór, Szabó Antal; Nemes János, Dr. Tamás Antal, Vincze Félián (mind a régiek.)

Nagy port vertek föl nálunk is a megyei központban legközelebb lefolyt politikai ex-lex népgyűlések; minthogy Karácsony másnapján az Apponyi grf. által tartott gyűlésről a késői értesülés folytán igen sokan lemaradtak, Dobszay József helybeli eszmadia mester észlőz nyult, összeszedte minden szóközi tehetségét s a templomból kijövő ájtatos sokadalmat kárpótlás képen így nyitotta: „Allanak meg gazdák, uraimék; lesz kiadás!” s aztán erélyes hangon megmagyarázván ex-lex állapotot; kifejtette, hogy hát „nem boldog az magyar!” de azért „Mégis huncut a nimet;” mely után a rögtönzött népgyűlés esdős szótosztási mozgásba hozatott saját lábait alál.

A 8-án Zomborban tartott Bánffy-féle bizalmi népgyűlés sokkal nagyobb gonddal lett előkészítve, melyről már sokan nem maradtak le, mert hát a főispán ur (mint régi képviselőnk) iránt is igen nagy a személyes szimpatia. A mi kitűnik Szobonya Féliánnak (az egész községet is egyuttal jellemző) azon nyilatkozatából, melyet egyszer az ellenjelölt nélkül álló Dr. Vojnits képviselőjelölt urnak tett, midőn tőle partfogását kérte. A lakonikus felelet ez vala: „Égy szívvel, lélekkel nagysága mellett leszünk, — ha nem lesz ellenzéki jelölt!” — A zombori bizalmi gyűlésről hazatértek úgy mondják, hogy nem érdemes Bánffynak bizalmat szavazni, mert a szónokok a dohány illetést megengedéséről egy kukkot sem szóltak.

Az ám! az elüljárásunk már felterjesztette a miniszteriumhoz a képviselő-ség ohajának megfelelőleg az iskoláink államosítására vonatkozó átiratát, melyben a kellő paedagogiai elvek dícséretes kikötése mellett azon joviális kuriósitás is szerepel, hogy „csak tarokkzni tudó tanítók nevezhetők ki ezen iskolákhoz. Az ovodához hirdetendő pályázatnál megkivánatunk, hogy az állomást elnyerő óhajtó ovodásno bieciklista legyen, mert a külvárosban épült ovodából igen farszto lenne a központba bejárni, aztán meg a kis ovodásoknak ezen ügyeségre való oktatás lesz az első tantárgy mert a kicsikéknek oda gyalog kijárni a lehetetlen-séggel határos.

Cziráký úr régiségi kutatásait, melyekhez a lakóság is készségesen kezét nyújt, annyi siker koronázza. Bács-ország összes eddigi nevezetességei messze eltörpülnek a miénk mellett, mert már nemcsak a madianták híros cseréj-csata helye biztos hanem még az avar sáncokkal körített Avar-földvárnak felfedezése is a befejezés stádiumába lépett ez új esztendőben. Cziráký ur által az újabban felfedezett ősi sírmező sírbontásai is melepő eredményekkel járnak. Valószínű, hogy Attila sírjától sem vagyunk már messze. Kár, hogy a technológiai munkálatok oly igen költségesek, farszto, sok időt igénylők. De ne feledjük e kiltartásra buzdító közmondást: „A türelem rózsát terem!”

Melyhez hasonló jókat kívánva vagyok, tek. Szerkesztő úrnak.

Bács-Gomboson, 1899. jan. 14.
nagyeosuló hie:
Gáborý Károly

Színház.

Szombaton, 1899. január 14-én *A kukta hisasszony* című operett került előadásra. Szövegét Márkus József írta, zenéjét Szabados Béla. Igen gyenge alkotás a

szöveg is a zenéje is, de maradjunk csak a szövegnek. A szerző már az első fölvo-násban elstítögette az ő kevés puskaporát, a másodikban már csak erőlködik és a harmadikban a végelgyengülés tünetei között csendesen elszenderedik. A darab elkeresztelésében is látszik a határozatlan habozás, majd énekes vigjátéknak, majd operettnek nevezi. Nyelvezete vigjátéknak nagyon szellemetlen, operettnek pedig nagyon komoly. Irálya és gondolatmenete egészen a pikáns lapokra vallanak. Onnan ösmeretek azok a grófkisasszonyok, kik a lépesón csokoltatják magukat és egy seleges bajusz esiklandozásába halálosan beleszeretnek. Ott megjárja ha egy vendéglő zakáosa olyan hangon és olyan gesztusokkal tereferél egy urhölgyvel legyen az akár gróf akár nem grófkisasszony. Ott nem ütközünk meg rajta, ha egy grófi házba lefekvés idején beront a szerelmes, a szakács felesége és egy kétes existenciájú örnagy. A cselekvény helye is nagyon szerencsétlenül van megválasztva. Nem vagyunk ugyan bejáratosak a mágán házakba (de úgy látszik a szerző sem) de Budapestben vagyunk annyira itthon, hogy nem hisszük el az ilyesféleket és még operettben is bántó, ha a saját otthonunkat népesítik be ilyen abszurdumokkal. Játsszék a darab Vera Cruzban vagy Pampelmában, akkor nem fog annyira felőteni a társadalmi szokások ellen való vaskos vétség. A harmadik felvonásban egészen komolyan mondatja el a különböző szerelmekről való mesét minden zenekíséret, minden társ nélkül, tehát kell, hogy mi is komolyan vegyük. Rövidesen rámondjuk, hogy nem igaz a. Nem engedjük propagálni azt a téveszmét, hogy abból a férfiból lesz jó férj, aki fiatal korát a pénzen szereshető szerelem karjaiban töltötte el. Dehogyan is. Az olyan férfi, a kinek vérbébe ment át a ledér asszonysemélyek utáni vágy, az férj korában is előbb utóbb vissza kívánkozik a moosokba. On revient toujours. — Meg is fekdíte az unalom a házat az első felvonás után úgy, hogy ha egy-egy szereplő nem öntött volna egy kis életet a szerepébe, hát mindnyájan hazamentünk volna az előadás befejezése előtt. Galyasy Paula annyit csinált szerepéből, a mennyit csak az ő művészete volt képes. Szabó József megint nagyon jól játszott, nagy köszönettel tartozunk neki azért, hogy az utolsó fölvonásbeli hosszú monológját elég gyorsan morzsolta le. Szalóki is igen jó volt. Dufies Mariska ugyancsak helyre egy grófoeska; megjelenése ennyivalon kedves volt, csak arról a sűrű pislogásról szok-jék le.

*

Vasárnap január 15-én délutáni előadás és este a Dankó Pista énekes népszimfivét *A cigányasszony* címmel játszották. Nagyon gyenge tálománý. Éppen egy felvonásra kifutni az egész cselekvény, arra se valami bőven. Ének, igen-igen énekeltek is valamieskét benne, más darabokból kölcsönvett nótákat. Ez igazán furesa, mert Dankó Pista ugyancsak sok, csinos népdalzenét írt már. A faluvégi cigány-életet ösmeri, de a szinpadra technikájával sehogy sincs tisztában. És a star, Chimay illetve Rigóné asszonyág is csak addig van, míg a darabot meg nem nézik és meg nem gyözödtünk róla, hogy elő se fordul a darabban. A hangot többé kevésbbé mindegyik szereplő eltalálta. Környe legjobban és mindjárt utána Batosiné.

*

Hétlőn január 16-án Echegaray drámáját *Örült vagy szent* ismételték.

*

Kedden Offenbach operettje *Szép Heléna* került színre. Kár, hogy a főszereplők nem olvasták el a szinlapot, melyen az operett szó e két epithétonnal büszkélkedik — bohózatos, vig. Ez az előadás pedig csak egy kicsit nagyon bohózatos

volt, de vig egy cseppet sem. Általában olyan bágyadt hangulatot láttunk a szinpadon, mely valószínűleg attól származik, hogy a közönség ugyancsak kis mértékben partolja a szinművészetet, bátor, hogy nagyon megérdemelnek. — Pálffy Nina Helenája egy komoly hölgy, aki csak akkor mosolyog, a mikor muszáj neki. Szabó József csinos megjelenésű Páris és nagyon jól játszik, de egy ilyen telivér tenorszerelpre hiába vállalkozik az ő hangjával, ugylátszik őt is arra viszi az, ambiciozja, amerre nem kellene mennie. Ő igen jetes szalonszínész és mégis erővel csak tenorista akar lenni. Galyasy Paula remek Öreszt az volt. Batosi Achilleus és Simon Ajax II. egészen jók voltak. Itt láttuk Nógrádit, nem rosszul számítána Deák szinigazgató ur, ha a műsorba felvett egy-két nagyobb tenorszerelpelel bíró darabban vendégül felléptetné ezt a zombori közönségtől mindig szívesen meghallgatott igen úde esengésű és jól iskolázott tenorhanggal rendelkező énekest. Annál inkább meg kellene ennek történnie, mert hallomás szerint jövőre őt szerződtetik és ezért igen észszerű volna, ha alkalmat adnánk a közönségnek, hogy meggyözödjék, valjon Nógrádi hangja ugyanaz-e még, ami a múlt évben és azelőtt volt. Még egy ondiról kell megemlékeznünk. A direktor ur vendégszerelpletre meghívta a Magyar színház közkedtségű primadonnáját Vlád Gizellát, ki a Gésákban fogja bemutatni ragyogó művészetét. Ugyancsak nagy hibát követne el mindenik színházlátogató, ha ezt a ritka alkalmat meg nem ragadná, hogy magának egy felejthetetlen műélvezetet szerezzen.

Kabos Márton.

Közgazdaság.

A szőlőtelepítés különböző nemei.

„A szőlőben“ című lap legutóbbi számából. (Folytatás.)

III. Az amerikai alany fajok.

Egyetlen és legbiztosabb amerikai alanyfaj a ripária, ezek között pedig kiváltképp a portális.

Ahol a talajban mész nincs: ott tudatlanság más fajjal okosodni.

A ripária portális jószágát annyira igazolta, hogy ehhez több szó nem fér.

Vannak aztán segéd alanyok, melyeket kényszerből kell némely sajátos talajnál alkalmazni.

Arról már szóltunk, hogy a ripária-portális a meszes talajban nem diszlik. Azonban nagy különbség van a meszes és meszes talajok között.

Kéves meszet a ripária portális kibír, sokat nem.

En nem beszélék perezentekben; mert az igazán maskara dolog, hogy a talajban általában hány perezent van.

Hiszen tudjuk, hogy a mész a talajban rétegesen van. Egyik helyen a réteg vastagabb, a másik helyen vékonyabb. Ott több, emitt kevesebb mész van; míg viszont a talaj nagy részében mész nem látható: hát aztán hogyan lehet így vegytanilag megállapítani, hogy a szőlőtalaju hány perezent meszet tartalmaz? . . .

Azt meglehet állapítani, hogy a vegyelemzés alá vett talajban hány perezent a mész, de hogy ezen vizsgálathól azt meglehessen állapítani, hogy a szőlőtalajban általában hány perezent a mész, és ebből folyólag, mily amerikai alany lesz oda alkalmas: komédia.

Minden talajban van több, kevesebb mész. Még a fekete talajban is. Több van a sárga és vörös talajban; s minél világosabb a talaj, annál több a mész.

A gazdának a mészre vonatkozólag a következőket kell tudni.

Ha a talaj fekete vagy ha vörös, ott csak annyi mész van: amennyi éppen szükséges a szőlőnek. Ha a talaj tarka

fehères vegyülékű, s a fehérség imitt-amott kis helyeken van; egész egyszerűen azt onnét el kell hordani; s az üresen maradt területet a szőlő valamelyik végéről alkalmas talajjal kell megtölteni. S kész az egész orvoslás.

Ahol a meszes rész nagy darabokban van: ott lehet európai vesszővel szénkénevezés alá ültetni.

Ha azonban valaki irtózik a kisebb-nagyobb meszes foltokat európai fajokkal beültetni, mivel a szénkénevezést kellemtlennek hiszi, és a foltok nagyobbak, mintsem kevés költséggel onnét eltávolíthatók: akkor de csakis akkor forduljon: méz álló amerikai alany fajokhoz.

Ilyenek: a berlianderi, a rupestris, a szolonis és a jaques.

Most már bocsájtózkodunk részletes bírálatába a meszes talajoknak és a mészálló amerikai fajoknak.

Meszes talaj van sokféle.

Van foltonkint. Erről főnnebb szólottunk. Van kisebb van nagyobb általánoságban.

A méz vagy agyagban, vagy homok részekkel keverve, vagy magában jelentkezik.

Az agyag víztartó képességgel bír, s így azon méz, mely agyag vegyületben van, nedves meszes talajnak nevezetik.

A méz a homokkal összekeveredve is talátatik, és ezzel összenöve képezik a márgát. A márga tehát méz homokból áll, mely kisebb-nagyobb szemcsés, vagy mogyoró és dió, sőt néha nagyobb darabokban van. Ez az ugynevezett száraz meszes talaj.

A méz rétegesen fordul elő a föld belsejében, ahol leginkább az agyag körül jelentkezik, és az agyagot kékessé teszi. A kék agyag legtöbb meszet tartalmaz.

Most már nézzük meg a mészálló alany ajokat.

A berlianderiről nem szólunk; még ez kevés van, de főhíbjája, hogy sima vesszőről nem ered; tehát ennek sem jelene nincs, sem jövője nem igen lesz.

A solonis nagy fejlődésű és így sok nedvességet kíván; azért ő az agyagos mészből találja jól magát.

A rupestris kis növényt, tehát ez kevesebb nedvesség mellett is diszlik. Mivel pedig a márgás talajban kevés a víz; amit felvesz is csakhamar átbocsájtja: a rupestrisnak alkalmas hely.

A jaques a nedves meszes valamint a száraz talajban is egyenlően megél, s ha nem kellene a filloxerától kissé féltetni: legalkalmasabb talajok egyike volna.

A rupestris-montikula mint mondánk a vízetáresztő száraz talajban is jól dicselik, azért őt a köves hegyoldalon, ahol nincs ugyan méz, de a talaj még is vízetáresztő: ott sikerrel lehet alkalmazni.

A nemesítést a négy közül legjobban a rupestris fogadja el. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy a többi nem alkalmas. De a rupestris forradása igen erős.

Az európai fajok közül leginkább sikerülnek azok, melyeknek sejt szövetei sűrűbbek; azért, mivel az amerikai vesszők sejt szövetei különösen a rupestrisé a leg-sűrűbb.

Ezek előre bocsájtása után térjünk át az amerikai alanyon telepített szőlőkre.

IV. A kész ojtványokkal való telepítés.

A kész ojtványokkal való telepítés kétféleképpen történik: kézből eszközölt gyökeres fásajtványokkal, vagy föld ojtványokkal.

Az első kérdés az: melyikkel lehet czél szerűbben előnyösebben telepíteni?

Ez a kérdés még nyilvánosan nem lett tárgyalva és eldöntve úgy, hogy abból a gazdaközönség egy bizonyos megalapadást merithessen.

Kezdetben e kézből eszközölt párosítással készült gyökeres fásajtvány aján-

latott a telepítéshez. A föld ojtás akkor még nem volt elterjedve.

A lapok azt hirdették, hogy ez egészen új dolog, melyet Baranya-megyében egy munkás talált fel.

Ezt a munkás meghívás folytán a szakfőriak előtt bemutatta eljárását.

Itt egy kis tévedés volt; mert a föld ojtás nem új keletű. Évtizedekkel közölték ezen eljárást a lapokban, csak hogy akkor erre nem volt szükség, s így kevesen vették figyelembe.

Manapság a föld ojtás egész országban ösmert, sőt már javítás is történt rajta.

Az első föld ojtás a nemes gallyat a büttyöknél vágta el, és itt vágván éket: így helyezték a hasítékba.

Később rájöttek, hogy különösen egy némely fajnak hosszú izületű lévén, belőle igen magas fejezetű alkalmatlan tőkék lettek.

A hosszú nyáron a héj a napnak erősen kilévén téve, legtöbb esetben megrepedt. A nap által süttött tőke nyaka éjei hirtelen kihűllének: azon repedés állott be; s így a tőke tönkre ment.

Ezt kikérülendő az ojtványt mélyebben helyezték a földbe: akkor pedig a a nemes rész gyökeret vert. Ennek eredménye a minden évben megújuló költséges gyökértisztítás lett.

A szőlősgazda régen tudja azt, hogy a hosszú nyaku szőlőtő sohasem fejlődik dusan; tehát ezen hibától szabadulni kell.

Kezdődött a kísérletezés, s végre odáig jutottunk, hogy manapság két újítás áll rendelkezésünkre.

Egyik a Czeimer-féle, mely abból áll, hogy a nemes részen nem a büttyöknél, de az izületen vágatik az ék; és ez helyezték a hasítékba.

Ezzel azután el van érve a czél, hogy a tőke fejezetei többé magasak nem lesznek.

A másik a Lácay-féle, mely abból áll, hogy a nemes izületben vágatik a hasíték illetőleg a nyereg, s az alanyon csak az ék.

Ezen eljárással is lehet rövid fejezetű tőkét elérni; de a feltaláló még azt is állítja, hogy ezen módszerrel egy rendkívüli előny is éretik el; az, hogy az alany nyaka a nemes résznél egyenlően vastagodik.

A harmadik eljárás az egyszerű párosítás, mely az izületen ép úgy történik, mint a fásajtásnál, csak hogy itt nyelv nem vágatik, hanem a két egyforma vastagságú és hosszúságú metszlap egész simán kötöttik össze.

Ennek feltalálója azt állítja, hogy a forradás így legtöbbetesebb.

Tehát négyféle föld ojtási eljárás áll a közönség rendelkezésére.

Hogy ezek közül melyik a leghelyesebb és czélhoz vezető eljárás, az egy egész külön keretbe tartozik; ahol is a nevezett föld ojtások készítésével kell behatóan részletesen foglalkozni: — mely maga egy nagy terjedelmes értekezés. Erről alkalomadtán írunk. Mivel pedig jelen cikkünk czélja a telepítések körüli ténykedést illetőleg a telepítés különböző eljárásait tárgyalni; itt csak annyit jegyzek meg, hogy minden föld ojtás, ha a fejezet nem túl magas, jól van összeforva, és be van érve: teljesen jól.

Vezessük vissza tárgyalásunk fonalát oda, hogy hát melyikkel lehet czél szerűbben és előnyösebben telepíteni: a gyökeres fásajtványal-e avagy a föld ojtványal?

A fásajtvány rendszeresen gyökeres, a föld ojtvány legtöbbszor sima. Ez okból azok, akik a telepítés körül nem birnak teljes jártassággal, a gyökeres fásajtványt felette előbe helyezik, a sima föld ojtványt.

Pedig a gyakorlat nem ezt mutatja. — Azt mutatja, hogy az egészséges sima föld ojtványal telepített szőlőből rend-

szeres kezelés mellett: alig marad el valami csekély perczent.

A gyökeres fásajtvány határozottan sokkal többet kerül, mint a sima föld ojtvány, hogy a differenciával tisztában legyünk, vegyük mindjárt az árakat.

A gyökeres fásajtványt ezekre 130-140 frt; a sima föld ojtványt ezekre 50-60 frt.

Emo rengeteg differenzia, mindjárt feltüntetni, hogy míg 4000 tőke, mely egy holdra körülbelül szükséges 720-760 frt-ba kerül, addig ugyanannyi föld ojtványt 240 frtért be lehet szerezni.

Tehát egy holdnál 500 frt differenzia. Ez ugyebár rettenetes összeg? . . . Különösen akkor, ha tudjuk, hogy zöld sima ojtványal is éppen olyan helyesen és czél szerűen lehet szőlőt telepíteni.

De még egy másik körülményt sem szabad figyelmen kívül hagyni. Azt, hogy a sima föld ojtványok furás után kevés költséggel ültethetők; ellenben a gyökeres ojtványoknak görödtek kell ásní, mely szintén jelentékeny összegbe kerül.

Az tagadhatlan, hogy a gyökeres fásajtványt az ültetése különösen az első fél évben szebben nézi ki; de a második évben a föld ojtvány sem marad el.

Az sem áll, hogy a gyökeres kész ojtvány előbb ad termést.

Én ezt a leghatározottabban állítom. Mivel máram a sima föld ojtvány a harmadik évre holdanként 25-30 m. mázsa szőlőt adott. No hát ennél többet kívánni nem lehet! . . .

Én azt hiszem a jövő telepítés: a föld ojtványé.

A fásajtás előállítása költséges. Sokszor felette csekély sikerrel. Elvértve van csak kielégítő siker is. Ellenben a föld ojtvány előállítása felette olcsó és felette egyszerű.

Amott a gazda bizonytalanra dolgozik, emitt bizonyosra.

Amott nagy pénzzel kell kezdeni, itt csekély befektetéssel lehet szőlőt telepíteni.

Aki föld ojtással akar szőlőt telepíteni, megfordított egy hold földet, beleülteti a a sima ripária vesszőt.

Ezen az egy hold telepen minden évben nagy mennyiségű föld ojtványt állíthat elő, melyből évenként legalább 2 1/2 hold szőlőt lehet betelepíteni.

Munkásköz hiánya ezen munkánál nem áll be, mivel egy ügyes ember pár nap alatt teljesen elsajátítja, és manapság már alig van szőlős vidék, ahol a föld ojtást a munkások nem énternek.

A gyökeres fásajtás azért szintén fog szerepelni. Lesznek akik nem akarnak bízni a sima föld ojtványban; azután meg: a felmaradt alany vesszővel a gazda nem tehet mást, minthogy azt párosítva beojtja; és összel vagy értékesíti, vagy saját szőlőjében a fiatal ültetéseket beojtotta hiányok foltozására fordítja.

Egy magyar hold szőlőnek kész gyökeres ojtványokkal való betelepítésé, ide érte a fordítást és négy évi összes munkát, trágyázást legkevesebb 900 vagy 1000 frtba kerül.

Ötödik évben az 1000 befektetés és a talaj 400 frt értékébe még hozzá kell adni évenként legkevesebb 100 forintot munkálatai költségekre. Ezen szőlő terem 25-35 hektóliter bort, melynek hektóját csak 16 frt tal számítva ad 400-560 frt értékű bort.

Ha most már a befektetés 1000 frt, és talaj értékének 400 frtnak is így összesen 1400 frtnak a legmagasabb jövedelmezhető kamatját 7%-tólit vesszük, mely 98 frtot tesz; s ha ehhez hozzáadjuk az évi 100 frt munkáltatási költséget; eme cirka 200 frttal szemben áll a 400-560 frt bevétel.

Ez egy oly jövedelem, mely lehetetlen, hogy ne buzdítson mindenkit akinek alkalma van arra, hogy szőlő telepítéssel foglalkozzék.

A zöldojtás mint kimutatták még kevesebbe kerül.

Ezzel azt akarjuk igazolni, hogy a telepítés ezen módzatban is felette jövedelmezőleg fizeti ki magát.

(Folyt. köv.)

14809 sz.
tkvi. 818.

Arverési hirdetményi kivonat.

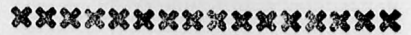
A zombori kir. tszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Roheim Károly és fiai kereskedő czég végrehajthatónak Krizsáh Lukács végrehajtást szenvedő elleni 50 frt hátralék tőke követelés és járulékaí iránti végrehajlási ügyében a zombori kir. tszék. területén levő és a Zomborban fekvő a zombori 3491 sz. betétben foglalt Krizsáh Lukács és neje Marits Mária nevéen álló A. I. 568, 569 hr. 211 öi. számu egész ház 156 □ öl bellelek az 1881. 60 tcz. 156. §ának c) pontjára az árverést 1689 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan **1899. évi márczius hó 16-ik napján** délután 3 órakor a tkvi hatóság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alol eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 % át vagyis készpénzben, vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zombor, 1899. évi január hó 2-án.

A kir. tszék mint tkönyvi hatóság.

Kadány.
kir. tsz ki bíró.

Magyar királyi

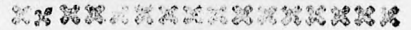

**államvasutak gépgyára :
Gőzeleplő-garnitúrák**
malom- és egyéb ipari célokra alkalmas henger, „Compound” lokomobílok **szabadalmi-gépek** gőzkukoricamoroszolók, Stibor-kő-fűrészek és egyéb gazdasági gépek,
a magy. kir. államvasutak gépgyára vezérigynökségénél
Budapest, V., Váczi-körsút 32. sz. a. rendelendők meg.

Figyelmeztetés! Óva intünk azon visszaélések elől, melyek a magy. kir. államvasutak gépgyára kiténő hírnevével általunk nem ismert számtalan utazó-igynök részéről elkövetetnek olyformán, hogy a gazdaközönség jóhiszeműségét kihasználva, a mi közlegeinként mutatják be magukat, magy. állami gépet ajánlanak és azután más, szintén magyar elnevezésű gyártmányt szállítanak. Midőn tehát e részben a legnagyobb óvatosságot ajánljuk, tisztelettel kérjük a n. é. gazdaközönséget, hogy esakis azon egyéneket ismerje a mi közlegeink gyanant, akik közjegyzőileg hitelesített meghatalmazásunkat felmutatni tudják.

Tisztelettel

A magy. kir. államvasutak gépgyáranak vezérigynöksége.

Nyiltér.)*

Van szerencsénk a n. é. gazdaközönség tudomására hozni, hogy eddigi szabadkai **Főigynökünk Masanszker Alfréd** ur bennünket a mai naptól fogva nem képvisel. Fennforgó szükséglet esetén sziveskedjék tehát közvetlenül hozzánk fordulni vagy pedig nagybecsű megrendeléseiket, **közjegyzői meghatalmazással** ellátott hivatalnokaink által hozzánk juttatni.

Kiváló tisztelettel

A m. kir. államvasutak gépgyáranak vezérigynöksége.

Lásd a mai hirdetést.

* Ezen rovartér nem felel a

szerk.

Beküldve.)*

Hangok a közönség köréből.

Hálaitat amerikából.

Az eredeti levél másolata, szoróló száma magyarra fordítva, Wilhelm Fraunurnak, gyógyszerész Neunkirchenben alsó Ausztria.

New-York 1898. május 18-án.

Legjobb uram!

November 12-én 1895-ben Pneumathismuszra annyira megbetegedtem, hogy kénytelen voltam ágyba feküdni. Nyolcz hossza hónapig kellett az egyik oldalamon feküdnöm, nem bírva egy hüvelyknyire sem mozogtat; testem súlya 179 fonttól 130 fontra csökkent, jel gyanánt, hogy mind ezek évek alatt milyen borszasztó fájdalmakat kellett elszenvednem. El nem mulasztottam egy gyógyszer módot sem vagy bármintek a hasz álatát; ballottam jól villamos kenőcsökről, török furdokról stb. és az orvosok mind-nem lehető tanácsa után sem érzem magam jobban, úgy hogy a legutolsó orvosom az mondta ó nem fogad el tölem több pénzt, mert a t. hiába van kiadva.

Ez idő tájt véletlenül találkoztam egy barátommal a ki figyelmeztetett Wilhelm antiarthritisus anti rheumatikus teajára, mely biztosan gyógyítja a rheumat. Meséltem neki kísérleteimről más szerkezel és nagyon ke esse biztam. Úg látszik a sors keze kezszerített hogy önhöz írjak és hogy szívem-be öltöt, hogy van még valaki a ki engem meggyógyít. E-m győződésem hogy van ilyen megmentő. Nem bírom szótól kitejezni az ú első 3 é-szörnyű fájdalmat; de most nem zavart már semmi és ebben a pillanatban úgy érzem magam mint egy újszülött gyermek és oda adnám a világ mind den kincsét Wilhelm antiarthritisus és anti rheumatikus teajára.

Uram legyen olyan szives és küldjön nekünk levélfordulattal 1 tuczat 12 csomaggal az ön Wilhelm antiarthritisus és anti rheumatikus teajából.

Önök a legjobb egészséget kívánva és hosszút életet maradok az ön legalizatos-ss

Gordon M. József-e

179. sz. orchard str. New York.
Északamerikai egyesült államok.
Kapható minden a gyógytárban.

* Ezen rovartér nem felel

a szerk

Magyar találmány!

Magyar gyártmány!

„PERFECTOR“

szabadalmazott gázgyártó készülék
világítási, fűtési és erőkifejtési célokra.
Nem robban! Nem ártalmas!

Teljesítmény és fogyasztási meghatározás a m. kir. technológiai muzeum által bizonyítva.

Fénynek meghatározás Hahóthy Sándor tanár által bizonyítva.

UJ GÁZKÉSZÜLÉK.

Mindenhol felállítható teljesen veszélytelen, mert a legszesz hideg uton állítatik elő. Felügyeletet nem igényel, könnyen közelhető. Nem robban, nem ártalmas.

Világítási berendezések létesítésére, minden házban, szállodában, kaszinóban, színházban, nyaralóban, fürdőhelyeken, kastélyokban, mulatókban, gyárakban, műhelyekben, vendéglők és kávéházakban.

Gázmotorok utján, úgy műhelyekben ipari gépek hajtására, mint gazdaságokban gazdasági gépek, rosták, moroszolók, szecs-kavágók, darálólok stb. üzemben tartására a legjobb és legolcsóbb erő.

Egy 83 gyertyafényű láng mintegy 1 1/2 krba kerül. Egy óra lóerő 5 krba jön. Eddig már számos „Perfector” berendezés működik az ország n vilázió és erő célokra, melyekről elismerő levelek felelt rendelkezésük.

Petroleum és benzín motorokat olésón átalakítunk gázunkhoz.
Részletes ismertető leírások valamint költségvetések
MAUTNER ADOLF és TARSAI
Budapest, V., Arany János utca 3. bérmentve és díjmentesen.

